

Motion till riksdagen

1985/86:Ju723

Ewy Möller m. fl. (m, s, fp, c, vpk)

Begreppet delikatessjäv

I rättegångsbalken, 4:13, räknas i nio punkter upp omständigheter som innebär att domare skall anses jävig att handlägga mål:

1. Om han själv är part eller eljest har del i saken eller av dess utgång kan vänta synnerlig nytta eller skada;

2. om han med part är eller varit gift eller är i rätt upp- och nedstigande släktskap eller svågerlag eller är syskon eller är i det svågerlag, att den ene är eller varit gift med den andres syskon, eller om han på liknande sätt är parts närstående;

3. om han till någon, som har del i saken eller av dess utgång kan vänta synnerlig nytta eller skada, står i förhållande, som avses i 2;

4. om han eller någon honom närstående, som avses i 2, är förmyndare eller god man för part eller eljest parts ställföreträdare eller är ledamot av styrelsen för bolag, förening eller annat samfund, stiftelse eller annan sådan inrättning, som är part, eller, då kommun eller annan sådan menighet är part, är ledamot av nämnd eller styrelse, som handhar förvaltningen av den angelägenhet målet rör;

5. om han eller någon honom närstående, som sägs i 2, till någon, som har del i saken eller av dess utgång kan vänta synnerlig nytta eller skada, står i förhållande, som avses i 4;

6. om han är parts vederdeloman, dock ej om parten sökt sak med honom för att göra honom jävig;

7. om han i annan rätt såsom domare eller befattningshavare fattat beslut, som rör saken, eller hos annan myndighet än domstol eller såsom skiljeman tagit befattning därmed;

8. om han i saken såsom rättegångsombud fört parts talan eller biträtt part eller vittnat eller varit sakkunnig; eller

9. om eljest särskild omständighet föreligger, som är ägnad att rubba förtroendet till hans opartiskhet i målet.

De första åtta punkterna ger vägledning, medan den nionde har karaktären av att avse ospecificerade, men tänkbara situationer, vilka får bedömas från fall till fall.

Jäv enligt punkt 9 kallas vanligen "delikatessjäv" eller "grannlagejäv", vilket innebär att det ofta får bli en fråga om vad samvetet bjuder, med de risker detta kan innebära för den allmänna tilltron till de rättsvårdande myndigheterna.

Det vore önskvärt, även om det naturligtvis är svårt, att få någon exemplifiering införd beträffande "delikatessjäv" i lagtexten. Under alla omständigheter är det önskvärt att frågan om innebörden av begreppet ytterligare utreds, om inte annat så för att komplettera förarbetena till lagen.

Hemställan

Mot. 1985/86

Ju723

Med stöd av det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär en översyn av rättegångsbalkens
jävbestämmelser i enlighet med vad som i motionen anförts.

Stockholm den 27 januari 1986

Ewy Möller (m)

Bengt Harding Olson (fp)

Jörn Svensson (vpk)

Ingbritt Irhammar (c)

Bengt Silfverstrand (s)